

1906 T.C.F.R.

✓

A-20

A 15

VEZHNA PRATIKA OD GOSPODARSTVA,

v' kateri je najti:

KOKU V SAKI HISHNI
GOŠPODAR

Svoje hishne rezhi s' nuzam
oberniti, te slabe leta previditi,
tem naprei stoježhim nadlugam naspro-
ti priti, inu ta perhodni zhass po tih
ſedem Planetov bode ſoditi
mogel.

H' temu je perſtavlenu enu tenku
PODVUZHENJE,

Kar od Męsza do Męsza ſkus zelu
leta per enimu hishvanju je po-
trębnu ſturiti.

Vun-danu od ANTONA BRESNIKA,
Beneficiata v' Shavzi.

V' LUBLANI.

Se najdejo per JOAN. FRID. EGERJU.

1789.

PREDGOVOR.

Kir enmo hishnimo Gospodarju je na temu veliku leshozhe, de on ve, ki sa enu vreme perhodni letu bode, namerzh, al merslu, al gorku, al su-hu, al mokru? koku dougu Spomlad, koku hitru pak bode Jessen mersla. To se fizar v'Pratikah usaki letu spruti naide, al sa naprei ne. Skus dougu samerkuvaine se je tolkain snaidlu, de usake 7. let, zhe ne vse, toku vender vezhi Tail se je glih snaishlu, to pa bres zvibla se more tem 7. Planetam perpisati, kateri uselei to ureme skus letu vishajo, inu eden teh Planetoj uselej svoje letu spouni, inu temu, katiri sa nim pride, svoje vishajne zhesda. Leteh Planetoj je 7. inu leti so poversti postavljeni. Ta pervi, inu nar ta vikfhi je

Saturnus.

2 Jupiter.

3 Mars.

4 Sol.

5 Venus.

6 Mercurius.

7 Luna.

Ko-

112030004960

koker ti Planeti so sdei po versti po-stauleni , toku tudi da eden temu drugimu usaku letu svoje vishajne zhes , pa ne ob novem letu , koker te Pratike njeh letu sazhno , temezh ta 21. dan tega Mesza Shusza , kader Sonze v' Kosla stopi , satorej Sima ni ta pervi Tal tega Leta , temuzh ta sadni Tal ; kader tedej Sonze v' Kosla gręde , tazhass se Spomlad sazhne , potler pride Letu , Jefen , inu na sadne Sima , katera se v' Grudni na dan S. Tomasha sazhne , inu terpi do 21. tega Shushza tega perhodniga Leta.

Aku ozhes vđet , kaj sa ena Sima je bla v' Letu 1787. v' katerim Letu je VENUS vishar bil , toku te Sime nimash v' temu Letu - temezh v' temu poprejshnimo 1786 Letu ifskati , v' kateriumu je SOL vishar bil , ravnu toku se tudi od tih drugih Planetov sastopi.

Ozhesh tedej vedeti ureme eniga Leta , toku moresh vđet , kaj sa en Planet v' temu Letu je vishar ; H' temu zilu je tudi ena Tabla perloshena , kaj sa en Planet to Letu visha , inu ta Tabla se sazhne od Leta 1787. inu terpi sto Let noter 1887. Let , v' ti Tabli so perversti sapissani Planeti , kateri vsaki Letu vishajo . Aku pa

ozhes h vediti , kaj sa enu vreme v temu Letu , al tudi , al bode rodovitnu ? al kaj sa enu shitu bode ratalu ? al falilu , toku poglei na Tablo , kaj sa en Planet visha to Letu , inu po tem beri , kaj je per temu Planetu samerkanu , zhe glih vse sa en noht nebotde sadetu , toku gvishnu ta vezhi Tal se bode toku snajdel ; Vender Bogu usigamogozhnemu se nesme naprej pisati ,aku on nass sa volo naših grêhov strafati ozhe , to aku se sgodi , toku se sgodi zhes ta zill tega tem Planetam v itvarjenu daniga Visharja , katere koker firmament , inu vse v itvarjene rezhi , inu Elementi so v njegovi oblasti .

Vsemi perjatel to vezhno Pratiko s veselam gori , inu nuzei jo h' tvojimu pridu , kir od della tega grunta je tudi veliku nuzniga noter , inu prossi Boga vsigamogozhniga Stvarnika , inu Obdershenika vseh rezhi , de on s' svojim vsigamogozhnim shègnam nass vse na duši , inu na telesu na temu svetu poshegna , inu nebeshku krajlestvu dodeli .

5

Ta Tabla kashe, kaj sa eden
Planēt vsaku lētu visha.

1787	Venus.	1811	Sept. IV.
1788	Mercurius	1812	Saturnus.
1789	Luna.	1813	Jupiter.
	Sept. I.	1814	Mars.
1790	Saturnus.	1815	Sol
1791	Jupiter.	1816	Venus.
1792	Mars.	1817	Mercurius.
1793	Sol.		Luna.
1794	Venus.		Sept. V.
1795	Mercurius,	1818	Saturnus.
1796	Luna.	1819	Jupiter.
	Sept. II.	1820	Mars.
1797	Saturnus.	1821	Sol.
1798	Jupiter.	1822	Venus,
1799	Mars.	1823	Mercurius.
1800	Sol.	1824	Luna.
1801	Venus.		Sept. VI.
1802	Mercurius.	1825	Saturnus.
1803	Luna.	1826	Jupiter.
	Sept. III.	1827	Mars.
1804	Saturnus.	1828	Sol.
1805	Jupiter.	1829	Venus.
1806	Mars.	1830	Mercurius.
1807	Sol.	1831	Luna.
1808	Venus.		Sept. VII.
1809	Mercurius.	1832	Saturnus.
1810	Luna.	1833	Jupiter.

1834	Mars.	1860	Sept. XI.
1835	Sol.	1861	Saturnus.
1836	Venus.	1862	Jupiter.
1837	Mercurius.	1863	Mars.
1838	Luna.	1864	Sol.
	Sept. VIII.	1865	Venus.
1839	Saturnus.	1866	Mercurius.
1840	Jupiter.	1867	Luna.
1841	Mars.	1868	Sept. XII.
1842	Sol.	1869	Saturnus.
1843	Venus.	1870	Jupiter.
1844	Mercurius.	1871	Mars.
1845	Luna.	1872	Sol.
	Sept. IX.	1873	Venus.
1846	Saturnus.		Mercurius.
1847	Jupiter.	1874	Luna.
1848	Mars.	1875	Sept. XIII.
1849	Sol.	1876	Saturnus.
1850	Venus.	1877	Jupiter.
1851	Mercurius.	1878	Mars.
1852	Luna.	1879	Sol.
	Sept. X.	1880	Venus.
1853	Saturnus.	1881	Mercurius.
1854	Jupiter.	1882	Luna.
1855	Mars.	1883	Sept. XIV.
1856	Sol.	1884	Saturnus.
1857	Venus.	1885	Jupiter.
1858	Mercurius.	1886	Mars.
1859	Luna.	1887	Sol.
			Venus.
			Mercurius.
			Luna.

SA-

S A T U R N U S.

Je med Planetmi ta pervi, inu nar ta vikſlii, je erjave, blede farbe, temne luzhi, ta se nar teshej vidi med drugimi Planetmi, kir nar da-lej je od Sonza, vſake 30 Lęt do-polni svoj tek enkrat; je ene mersle nature, inu en malu suh, en moshki, klavarni, posvetni, inu poreden Planet, kateri je zhlověſhki naturi sovrashen, inu ſhkodliv, pozhaſſen v' ſvojim djanu; ima stare ludi, borſhte, dedeze, inu prededeze, hměte, inu take ludi, katěri globoku miſlijo, podſaboj.

Zelu Letu v' kupej useti.

Je merslu, inu mokru; aku lih
je ob gvishnih zhafih suhu, toku
je

je vender vezhkrat deshevni , sa-
torej je vielej enu merslu inu ne-
prijetnū lētu.

S p o m l a d .

Je vlsá suha , inu do velkiga
Travna velki mras , de , aku lih
v' malim Travni od sazhetka se enu
malu gorku kashe , toku vender
prezej supet mras pride , inu terpí
do velkiga Travna ; v' katermu so
lēpi dnovi , mersle nozhí , inu vel-
ka fusha , aku lih vzhassih deshí ,
so tudi shkodlive flane skus vel-
ki Traven , po tem se kashe enu
malu lēpu , inu gorku ureme , s'
deshjam smeshanu ; trava , inu
roshe se bodo posnu vidit dalle.

P o L e t i .

Merslu , vednu deshevnu , inu
sato nerodovitnu , vender maliga
Serpana je vezh , koker pol gor-
kiga inu lapiga , sizer pa sméram
mokru , viharji , inu nagel desh ,

Je-

Jesen.

Je tudi mersla, inu prov mozhirna, smersuje sa zaita, inu supet pridejo hude vremena; kader poloviza Kimovza pretezhe, se sazne velki mras, Listovgnoj je moker inu gorak.

Sima.

Se sazne ta 21. dan Grudna, inu terpi do 21 dneva Shushza tega perhodniga leta. Je od konza mokra, veliki deshja, inu velke povodni. Pruti S. Lucie smersue s' velikim snegam, inu mrasam, katetri vezhkrat terpi noter do maliga Travna.

Satorej se more s' kermo sa shivino dobru previdit, slasti, katetri Ovze jimajo, kir to Simo se nemorjo nizh sunej pasti, inu toku tudi s'dervami.

Spom-

Spomladanska Šetov.

S'lětō se ni potřeba posiliti, kir
Spomlad je mersla, inu pred rosh-
nim Zvětām je malu stanovitne
gorkúte.

Shozhiva: koker grashēza, lę-
zha, grah, fishóv, inu ta druga
Shozhiva jima na puste grunte se-
jana biti, de savolo mozhe negnve,
inu na podzvita. Jezhmen dobru
rata, al teshku savolo deshja se
damu spravi, inu savolo tega poj-
de veliku shita napolí shkodi. Len,
inu konople bode vše forte. Sějle
bode glavatu, pa mozhnu gñillu.
Rěpe bo dosti, sa senú je frednu
lëtu, al ahtej se, de ga v' malimu
Serpanju damu spravish, potler je
sabstojn. Otave bode veliku, al
teshku se bode spravila, kateri
shivino govějo pitajo, to nej po-
passejo. Previdi se s'flamo, inu
s'mervo sa to, inu perhodnu lëtu,
sakaj sa tema dvěma lëtama, bodo
dva lëta od Marsa, inu Sola vi-
sha-

shania, v' katerih bode malu sená,
jézhmena, inu ovfa.

Simska Šetov.

Je je prezéj malu, inu temo
spomladanskimo se nesmę pergli-
hat; leta, inu spomladanski per-
dëvk noter spraviti se nesmę no-
ben dan samuditi, de na Poli ne
srafhe, al segnije.

Jesënska Šetov.

Pfheníza, inu Ersh more sa zaita
vsijana biti, sakaj grosnu pozhasu
rafse, akulih smeram deshúie, inu
tudi nimajo ovzhe, ne Jelen, ne
po Simi gori passene biti.

Sadje.

Rata dobru, Hrushke, Zheshple
obilnu.

Hmél.

Kir ga nuzajo, ga je malu, pa
dober.

Vi-

V i n u.

Spomlat se prov pokashe, vender ga bo malu, kir v' zvetji doli pade, nej ga bode veliku, al malu, vender prov nesorí, inu ni drusiga, koker ena kisla pijazha. Perzajtu tergei, sizer bode smersnilu. Sazaita pa nepolagej terd, (terte polagat se pravi, to flamo, viterze, inu korenine poresati. de terte same doli na semlo padejo)aku lih perzajtu v' Kimovzi smersúje, vender bode hitru talu, inu ne smersuje do srede Grudna. Satore zhe hitru poloshish, bodo gnillu, inu terta od mokrote shkodo terpella.

Vetrovi, nagli deshi, inu germanje,

V'temo letu bode dvakrat, al trikrat veliki vetrovi, desh, inu nalívi, pa ne veliku blískanja, inu tréfska, vender nekateri vezhe tal spomlad s'nevarno tozho.

Shkod-

¤ ¤ ¤

Shkodlive posemelske stvari.

Veliku kazh, inu krot, po simi veliku mish, shita nebodo moláve, koker v'drugih Planétih, kir po Simi savolo velikiga mrasa pomjerjó.

R i b b.

Postervi nebode tolkain, koker fizer, vender sa eno potrebo; Ribb skus Lëtu jih bode prezej, Jesen en malu vezh, ali tudi ne zhes fillo.

B o l g s n i.

H' poletnimu konzu, kokkr tudi Jesen bode veliku bolesen, inu nevarne, katere so skorej glih eni kugi, erdezha, bella grisha, kafhel, mertyvashke merselze, tergaine po vudih, garje, boshji fhlag, vratne bolezchine, inu druge bolesni, katere od merslih flussov, ali mokrote sem pridejo.

NB Kaj sa enu vreme po vfa-
kimu Meszu od dne do dne po tem

Plá,

— Planętam bode, je nepotrebnu sem
staviti, kir to se vſsaku lętu v' teh
Pratikah najde, katere ravnu, ko-
ker ta, bodejo po vishajnu teh
Planętov narjene, inu to je sasto-
pit od teh drugeh 6. Planętov.

J U P I T E R.

Je ta pervi nar blishnishi Pla-
net sa Saturnusam, velki, lęp,
inu zhift, spolni svoj ték v' 12.
Lęteh enkrat, je gorák, moker,
frędnú jasen, zhloveshki, moshki
Planęt, sturi lępe, bęle, inu prov
glihovne ludí, dobriga ferzá, inu
ferzhnoustne, sastopne v' svojim
djainu, inu frezhne; pomęni offert,
bogalstyv, hvalo, otroke, Kardi-
nale, Shkofe, Prelate, inu visso-
ke Gospode.

Zelu Lętu v'kupej vsetu.

Je bel mokru, koker suhu, kir
pa Saturnus, katéri je pred njim
vishar bil, s' svojo dolgo Simo,
inu

¤ ¤ ¤

inu velikim mrasam delezh v'
Spomlad ven feshe, bode en po-
snu Letu, (aku lih je Jupiter k'
vssi rodovitnosti naguen) toku,
de ene tri tēdne posnejshe, koker
druge lēta rasti sazne.

S p o m l a t.

Je noter do velkiga Travna
mersla, inu mokra, v'frēdi ene 10.
al 12. dní en malu bolshi. V'zha-
ssih je pa tudi do konza mokra,
inu mersla.

P o L ē t i.

Je od sazhetka merslu, inu mo-
kru, v'frēdi dobrū, smēšhanu s' ve-
likim germejnem, pruti konza vel-
ka vrozhina. Aku v'temu Letu
je enu suhu Poletje, al susha po
Letu, kar se komej v'28 Lētah sgo-
dī, toku bode sa naprej shitu dra-
gu, shusha pa po Letu pride, aku
v'Svizhanu, Shushzi, v'malim
Travni, ali velikim Travni je Son-
ze merklenu.

Jz.

J e s e n.

Je skus inu skus deshovna.

S i m a.

Od sazhetka nekatero dni prov
merslu, inu veliku snęga, h'kon-
zu dobra bres snęga, vender ve-
liku vetra.

Spomladanska Sętu.

Je enu dobru jehmenovu Lętu,
ga veliku inu dobru rata, zhe ni
fuhu po Lętu, toku s'tem se prov
previdi, kir sa naprej 2 Lęta bo-
de falilu. Grashizatudi dobru ra-
ta, inu ta druga Sozhiva. Len,
inu konople so mejhene, pa dobre;
veliku Sena inu Otave, pa ne pov-
sot, ravnū toku Sęjle inu Rępa;
dobru se s' senam, flamo, inu
drugo kerno previdi, kir sa na-
praj 2. Lęta bode malu sraflu.

Simsku Sejane.

Ne Jesen, ne Spomlad nimash
Ovze gori pasti, inu akulih se
Ov-

Ovze gori nepafsejo, toku bode
vender posnu sréllu, akulih ta Pla-
net Jupiter je k' vssi rodovitnosti
nagnen, vender vssi Fruhti pos-
nejshe, koker sizer rafejo, inu
sorijo.

Jesenska Šetv.

Akulih pozhasu se Sima perbli-
shuje, je vender bolshe, de se per-
zaitu uſeje, koker posnu, posebnu
pa Pſheniza, savolo perhodne mer-
sle, suhe Spomladi, katéra sa tem
pride;aku pa ſejaine velku srasse,
kar ſe malu kedej sgodi, ſe snajo
gori Ovze pasti.

S a d i.

Skorej nizh, malu zhéſhen, ſte-
loda nizh, vender en malu bu-
kuze.

H m e l.

Ne veliku, pa dober.

V i n u.

V 28. Lętah se komej enkrat
pergodi, de prov dobru vinu per-
rassse, sizer pa malu, inu kifelu,
kir Jesen pozhasu se h'urasu per-
pravla, toku terte pokrivati se ni
tręba presilit, vender se nesme
opustiti, kir v' Svizhanu se bode
lęd na tertah dęlov.

NB. Aku v'teh Lętah, katere
Jupiter, Mars, inu Sol vishajo,
to Sonze v'merkne, v'teh Męszah:
Svizhan, Sushez, mali inu velki
Traven: toku dobru vinu perrasse.

*Vetrovi, Nalivi, inu hude
Vremęna.*

Vezhi talje ta gorni Veter, zha-
fi jug, aku lih je vezhkrat, inu
pogostu deshevnu, toku vender
nifso velke vode, koker, kader
sneg prezh grede, poleći je veli-
ku germejna bres shkode.

Shkod.

Shkodlive Shivadi.

Aku to Lętu, kateriga Jupiter visha , je merslu, koker je vezhkrat, toku je malu kazh, kroth , kobilz, malu zhervov v'shitu ; h'konzu Jesen veliku mish.

R i b.

Jih je povsod fredno mas.

B o l ē s n i.

Jesen serže pole , glave bolijo , inu na vranizi teshave.

M A R S.

Je en svjetél koker ena gorezha Svejsda , tudi strashen Planět, všake 2. Leta spolni svoj ték ; je vrózh , inu suh bres mire. Jesén , inu en moshki Planět , zhlověshki naturi superni , en podpihvavz k'vojski , inu vše forte kréganju ; imá pod seboj oroshje sa voiskvati , kovažhe , shlosarje , inu vše forte antverharje , kateri s'ognam del-

B 2 lajo ,

lajo , pomejni rasbojniške ludi ,
posebnu , kateri erjave laſſe imajo ,
nemovzheozhe , sapravlene Rav-
berje.

Zelu Letu vkupej vsetu.

Je vezh suhu , koker mokru , de
ſi lih ob velikanozhnih zaitih deshi ,
je vender vezh suhu pod tem Pla-
nētam.

S p o m l a d.

Je vezhital suha , inu mersla ,
posebnu fe more merkat , de Ovze
na shitu , inu na travnikih fe ni-
majo dolgu pasti , sizer bode malu
sraſlu , velike flane , inu nelushtni
luſt noter do S. Primasha , katere
ſo mozhnu ſhkodlive.

Poletje.

Mars jima med vſsemi Planeta-
mi nar ta vrozhnejshi Letu , toku ,
de v' zhafih to Sonze to suhu dre-
vje v' broſteh od velke vrozhine
vshgē , Nozhi ſo ſila vrózhe , inu
ne-

nepokoine , potoki , inu studenzi
bodo mējheni.

J e f e n.

Je tudi vezh suha , koker mokra , inu perrasse nar bole vinu. Pred Adventom malukedej sneg sapade , inu akulih poprej v'Kimovzi smersuje , je vender Listovgnoj vezhi tal gorák.

S i m a.

Je vezhi tal mersla , inu vezh suha , koker mokra , vselej nestanovitna.

Spomladanska Setv.

Aku je Jezhmen na frishne , dobre grunte , inu sa zajta seján , ga bodi dosti , na pefhnate , inu posnu seján , ga bode malu , majhen , inu negre od semle , Spomlad se more vse pod Brasdo sejati , ovsa bode malu , pa jeklenu seriu , na debeli semli bode bolshi , inu vezh. Sozhiva more na mokrimu , inu debe-

debelimu gruntu sejána biti, toku
tudi dobru rata; Prosu bode obil-
nu sdajalu Len ne rata. Konople
ostanejo majhene. Malu Sená inu
Otave.

Simsku Sejane.

Ersh rata popолнема, Pfheniza
је fredna.

Jesenska Shetv.

Sto nitręba se fillit perzaitu se-
jati, kir ne smersuje hitru.

Sadu.

Bode vezhi hrušhek, koker ja-
buk, zelu malu zhešhpel, inu
zhešhen, inu tudi malu oréhov,
zelu nizh shelóda.

Hmel.

Na rata slu, je nevarnosti v'
Spomlad savolo flane, po Leti
pa savolo tozhe, kar pa ga osta-
ne, je dober.

V i n u.

Prov debru perrasste , inu bode
ena prov lepa Jesen , po tem Lętu
bodeta s'he dva Lęta , v' katerih
vinu ratalu bode , v' enmo al temo
drugimu Lętu se sna s'vinam , inu
shitam previdet.

Vetrovi , Nalivi , inu hude Vremena.

V' temu Lętu je malu vetra , inu
desha , pa hude germejna , inu
strele , katere rade ushgó.

Shkodlive Shivadi.

Bode veliku kazh , inu kobilz.

R i b.

V' temu Lętu jih bode zelu malu.

S O L.

Ima smeram od jutra do vezhe-
ra sraven sebe ta Planęt Venus ,
sturí dobro gorkuto , sraven de-
nam zhes dan sveti , to Sov , inu
Mercuriusa od Vitriola lozhi , inu
sturí

sturi' na trupli tega zhlovecaka, inu te shivine gorku, to se od Spomladici do Jelsen godi' Aku pa Sonze po strani sijalu bode, toku bode en tal tega sveta mersel, inu vseem rezhem shkodliv; ta Planet je frednu dober, gorak, inu suh, inu ti ludje, kateri lo pod tem Planetam rojeni, so lepi, imajo kravshaste lassé, mozhni, brunni, korashni, spremishliozhi, pohleuni, veliki, zhaftitlivi, dolgu shivijo, sraviga shivota, so enga dobriga ferza, inu po velkeh zhafteh, inu imenitnih flushbah shelijo, so previdni, bogati, korashni, kateri zhes druge gospodarit shelijo.

Zelu Letu v' kup usetu.

To Sonzhnu Letu je skus inu skus suhu, malu mokru, frednu gorku.

S p o m l a d.

Od sazhetka je prezej mokra poslobnau v' malim Travni, v' kate' rimo

rimu je nestanovitnu vreme, inu blatnu, velki Traven pa je lep, inu suh, pruti konzu je flana, inu merslu, katetu delezh she v' Rosh-nimzvetu terpi. Satorej dobru mérkej, de na shitu nebodeshi Ovaz paisèl. Inu tudi, kar je mogozhe, ne na Travnikih.

P o l é t j e.

Tudi v'temu Męszzi Rosheuzvet ni bres flane, inu je velka sušha; velki Serpan je od sazhetka nepokojen, potler pa supet zhisu, inu tihu vreme. Po Lëti so dnovi vrozhi, nozhi hladne, je vezhital lepu poletje, vender jejna s'nepokojnimi vremenami.

Jesén, inu Sima.

Je suha inu lepa, inu smersne sa zajta, vender s'srednem mrasam, se sazhne s'nelushtnem vremenam, pa bode hmalu bolshe. Svizhan se sazhne s'lepis vremenam, h'kon-

zu pa bode velki mras , katéri no-
ter do Mesza Sushza terpi.

Spomladanska Sétov.

More toku perzaitu, koker bode
mogozhe se sazheti, inu vše pod
Brasdo vsejanu biti. Jezhmen,
inu Oves, ga malu srasse, pa ven-
der dobru sernu. Veliku Profsá ;
aku bode sa zaita sejanu. Malu
Graha, Lezhe, inu Grashéze, aku
nebode na mokre inu debele nive,
na katereh je gnoi shë segnil, se-
janu. Lén ni priden, Konople so
dobre, inu kratke. Sena bode prov
malu, satorej nepassi Ovz gori.
Otava rafse lepu, Sèle inu Rëpa
nemore savolo fushe rafti.

Simska Shétov.

Ersh bode prov dobra, pa malu,
toku tudi Pfheniza. V' Spomladi
nikar Ovz gori nepassi.

Jesënsku Sejane.

Jesën se more všelev pod Bras-
do sejati, de Spomlad sa volo veli-
ke

ke mokrote naprerafse , inu tudi ni potreba preperzaitu sejati.

S a d i.

Bode vezh Hrushek , koker Jaboluk , veliku Zheſhen , Oręhov , Zheshpel , Sheloda.

H m g l.

Akulih se od konza dobru kashe , ga bode vender malu , al zelu nizh , satorej se more poprej previdit.

V i n u.

Aku poprej to Lętu ni blo prov dobru , toku to Lętu perrafse , sakaj Mars , Sol , inu Venus pernesó vísake fędem Lęt prov dobru vinu.

Vetrovi , Nalivi , inu hude Vremęna.

Vetrovi bodo to Lętu vſe forte , pa malukedej Jug ; bo veliku hudeh vremen s' bliskam inu tręskam , katęri so ſkodliwi temu fruhtu . Pa Nalivov nebode.

Shkod.

Shkodlive Shivadi.

Veliku krot, inu kazh, inu veliku kobilz, zhervi, inu moli so radi v' shiti.

R i b.

Bode frednu.

B o l e s n i.

Kader Sima k' konzu pojde, se bodo sazhelle bollesni: bodeine, snotreine bulle, vrozhinske merselze, velikukrat tudi boshji shlag, na jetreh, glave boleti, krish boleti, vetrovi v' mehurji.

V E N U S.

Ta Planēt je ena lepa, bēla, svetla Svejsda, sunej Sonza inu Lune se narvezhkrat vidi, ta Planēt je moker, inu gorak, vender mein gorak, koker Jupiter. Je shenski inu dober, bode Fortuna minor imenuvan. Shenske pod tem Pla-
nētam rojene, so lepe, s'dolgmi lafsmi,

fasimi, okroglozime, koker moshi-
ki pod Jupiterjam, katere pa so
lene, inu lushtam podvershene.

Zélu Letu vkupei usétu.

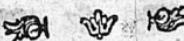
Je vezh mokru, koker suhu,
aku vse 4. tale tega Lëta vku-
vsamefh ; sparzhnu, inu prezej
gorku.

S p o m l a d.

Aku je v' Sonzhnimu Lëtu Sima
dolgu terpela, toku bode posna
Spomlad, dobra, inu vssimu fruhtu
nuzna. Aku je Shitu veliku, to-
ku shiher Ovze gori pasti, inu tu-
di del na Travnike goniti, koker
v'drugih Lëtah, snash.

L e t u.

Aku Spomlad ni dolgu deshvalu,
pride enu sparzhnu, gorkn Lëtu,
kar se skorej vselej pergodi, aku
pa Spomlad smeram deshuije, toku
bode Lëtu vrözhe, inu suhu, kar
pa se malukedej pergodi, inu per-
rafse

rasse dobru vinu , sizer pa veliku
Merve , inu Otave na Travnikih
signije. Aku v' temu Letu je su-
sha po Leti , toku bode shitu dro-
bnu , to pa se pergodi , kader v'
Svizhanu , Sushzu , v'malim , inu
velkim Travnu poprej Sonze mer-
kne , al pa de je poprejshnu Letu
en Comet bil.

J e f é n.

Je vezhi tal od sazhetka gorka ,
inu lepa , al ne dolgu ; satorej se
flisej , de Nogrede hitru pokrijesh ,
inu tudi is simsko setuvjo podvisei ,
kir v'fredi Listovgnoja vezhkrat
smersne , inu pred Boshizam je
malukedej odmeka .

S i m a.

Ni velka , od sazhetka oshushna ,
potem slasti od 12. Svizhana do
sadniga mokra , s' velikim desham ,
inu nalivami , katetri ludem , hi-
shami , inu shivini so shkodlivи.

❧ ❧ ❧

Spomladanska Setov.

Aku Spomlad je premokra, toku, de skorej vſsaki dan deshuje, toku glej, de sa zaita vſejefsh, sakaj po Leti bode suhu, inu velika vrozhina, kir nikatere tedne ne bode deshvalu, aku pa Spomlad ni prevezh mokra, toku pa bode enu gorku, inu ne mokru poljetje, inu toku bode vſe Spomladansku shitu sadershanu, zhe pa bode mokru (koker se vezhi tal sgodí) toku bode vſe Spomladansku sejane ratalu, zhe tedej bodesh merkou, de Spomlad vſsaki dan deshuje, toku Shozhivo sei na tenke grunte, sizer srassejo toku velike, de polega, zhe pa bode po Leti suhu, bode malu Lenú, inu Konopel, to drugu pa dobru rata.

Simska Setov.

Nej bode po Letu, kakerfhnu ozhe, toku Pſhenize, inu Erší malu serua, pa doſti flame. Zhe Spomlad to fejaine obsheineſh, toku bode bol ſdajalu. Je-

Jesenska Sétov.

Se more per zaitu sejati , kir sa
zaita bo merslu sa volo velkiga
deshvaina , more vſe pod Brasdo
vſejánu biti , de prevezh ne srafse.

S a d ú.

Zhe bode Spomlad fila mokra ,
toku bode tega zelu malu , zhe pa
bode oſhushna bres juga , toku
bodo Jabuke , Zheshple , Oréhi ,
Zhéſhne , veliku Hruſhek , zell
nízh Sheloda.

H m ē l.

Ga bode doſti , inu tudi dober.

V i n u.

Bode ena prov lěpa Jefen , pa
Groisdje pod tem Planětam bol' , ko-
ker pod tem drugem gniye , pred
mrasam je shiher , inu prov dobrú
perrafse. Nogradi fe morejo sa
zaita pokriti. Po S. Martinu fe
nemore vezh v' ſemlo ; toku fe pre-
vidi ſ' vinam , inu ſhitam , kir g Lę-
ta bodo ſhleht.

Vc.

 Vetrovi, Nalivi, inu hude Vremena.

To Lęta bode veliku, skorej vſsa-
ki dan hude Vremena, inu nagli
Nalivi.

Shkodlive Shivadi.

Veliku krot, kazh, inu kobilz,
po Lęti, inu Jessen dosti mishhi,
inu shita rade molave ratajo.

R i b.

Bode dosti pa malu Postervi.

B o l ę s n i.

Bodo vše forte, na jetrah, inu
v' shelodzah, snotrejne bulle, inu
bodejne.

M E R C U R I U S.

Je mejhen Planęt, inu ne belu
sveteozha Sveisda, usselej per Son-
zi, je nestanovitni, s' dobrim dober,
s' hudim hud, s' moshkim moshki,
s' shęnskim shęnski, s' fręzhnim,
fręzen, svoj ték vſaku Lętu spol-

C ni,

ni, je mersel, inu suh. Ti ludje,
kateri so pod njim rojeni, imajo
dolge perste, inu so ene nestano-
vitne nature, kateri smjeram kej si
mislijo, niso gkishni, imajo sa-
vshesmi, pomeni, de so ene dobre
sastopnosti, vse forte kunshtni
Mojstri, bodo bogati, kateri boga-
stvu sadobijo shus kunshft, inu
kupzhijo.

Zellu Létu v'kup vsétu.

Je vezh suhu, inu merslu, ko-
ker gorku, malukedei rodovitnu.

S p o m l a d.

Sushez je gorak, mali Traven
do 25. dnova suh, potler mersel,
velki Traven je mersel toku, de ta
Fruht je savolo mrasa v'nevarnosti.

P o L e t u.

Je prezej deshevnu, al vender
semla nebode nekoli prov mokra.
Senu inu Shitu se lohku bode spra-
vili, vender se nesme muditi.

Je.

Jesen.

V' tem pervim talu bo veliku desha, inu sa zaita mras, kader pa bo poloviza Mesza Kosapersk memu, bode suhu vreme noter do Adventa.

Sima.

Po lepi Jesseni pride na enkrat Sima prezej v' Grudni, inu sneshi vednu noter do Svizhana, kateri bode en malu bolshi do frede tega Mesza, potem prov merslu noter do 4 dneva tega Shushza, potem velki vetrovi do konza.

Spomladanska Sétov.

Vse dobru rata. Je en jezhmenovu Letu, Ovls, Lézha, inu druga Sozhiva more v'sejana biti na tako semlo, katera ni presuha, inu ne premokra. Len inu Konople bodo dobre; al Konople mejhene ostanajo.

Simska Shetov.

Zhe je poprejshnu Letu po Letu
suhi blo, taku bode veliku flamme,
pa malu serna, zhe pa prejshne
Letu je deshovnu blu, bode veli-
ku serna; Psheniza, inu Ersh ima
nevarnost v'zvetji.

Jesénska Sétov.

Ta perva inu nar ta sadna bode
par bolshi, ti fredni povshi skod-
jejo. Ta perva sna te popasti, ta
sadna pa ne.

S a d i u.

V' nekaterih krajih bode veliku,
v' nekaterih srédnju, v' nekaterih
zellu nízh.

H m e l.

Ganebo veliku, inu tudi ni dober.

V i n u.

Rata malukedej komej v' go al
60. Lëtah enkrat, je vselej slabu,
aku

aku lih so Spomlat dobru kashe, toku bode malukedej dobru. Sa tem Lętam bodeta she dva shleht Lęta, pod Luno, inu Saturnusam.

Vetrovi, Nalivi, inu hude Vremená.

Vetrovi bodejo vse forte, pa malukedej Burja. Po Lęti bode malu hudeh vremen.

Shkodlive Shivadi.

Jesen bode veliku mish, aku poprej ni blo zhervivu shitu; taku tudi to Lętu nebo; v' Jesen bode veliku Povshov, kateri Setvi skodijejo.

R i b.

Po Lętu jih bode malu, v' Jesen se gmirajo.

B o l g s n i.

To Lętu se tefhku arznujejo, inu te bodo vezhital Spomlad, inu h^o konzu Jesseni. To Lętu se tudi med shivino rada kuga sazhne.

L U N A.

Ta Planet Luna, al Messez je lepe Farbe, inu en Nozhnizir, da rosso, inu mokroto, en Shenski Planet, spolni svoj tek v fake 28. dni, 7. urah, 43. minutah, je mersel inu moker, vender sraven en malu gorak, ludje, kateri so pod tem rojeni, so nestanovitni, kateri radi rajshajo, inu so nestanovitni v' shivlenji.

Zelu Létu v'kup usetu.

Je vezhkrat bol merslu, inu mokru, koker suhu.

S p o m l a t.

Je prov mokra, inu sraven gorka, v' zhassih v'mess smersuje, zev Sushez je mersel, mali Traven desheven, na kateriga velki mras pride, Roshenzvet je lep, ima v' zhassih desh.

P o L é t u.

Je v' zhassih gorka, vender vezhkrat hladnu. Je-

Jesen, inu Sima.

Je od sazhetka mokra, inu frednu hladna, po tem mersla, inu mokra. V' grudnu bode hitru sneg, po tem velki Nalivi ta 20 dan prezej merslu, inu oblazhnu do srede Svizhana supet merslu do 25 supet velike vode, inu sneg. Sufhez bo od konza vetroven, inu mersel, po tem pa gorak. V'temo letu Ovze inu Zhebelle rade merjó.

Spomladanska Setov.

Aku po Leti bode velka vrozhina, toku se more Spomlad sa zaita sejati, vender ne s'filo presiliti, kir vrozhina posnu pride. Jezhmen inu Ovls nar tu men frednu rata, koker tudi Shozhiva; Profsu, kateru bodena enimu vshez gruntu sejanu, bode prov ratalu, ne preperzaitu, tudi ne perposnu sejati, Sena bode dofti, pa malu Otave.

Sima.

Simska Šetov.

Posébnu Ersh ,aku v' Jesén je
bla sa zajta sejana , inu vélka srasla ,
more is Ovzami popassena biti , si-
zer bode velika , pa mali sernata .
Pšheniza , aku v' vełkim Traunu
velka srasse , more obshëta biti ,
de ne polešhe .

Jesénska Šetov.

Se more sa zajta sejati , inu vše
pod Braisdo , inu vender bode ma-
lu sraslu , al pa nizh , kir Sima pri-
de fila perzaitu , satorej Ovze ne
gori pasti , bodo tudi velke vode ,
inu sejanu skodlive .

S a d u.

V' nekaterih krajih malu , v' ne-
katerih sadostu . Nizh Sheloda .

H m g l.

Rata średnu , Spomlad mu sko-
dije rossá , inu zinouza .

Vi-

V i n u.

Ga bo malu, kir je mersla Jesen,
sa zaita tergej, sa zaita terte poloshi.

Vetrovi, Nalivi, inu hude Vremena.

Po Simi bodo velki vetrovi,
nalivi, Spomlad, inu po Leti pa
ne toku, bodo hude vremena,
vender bres velke shkode.

Shkodlive Shivadi.

Malu shab, krot, kazh, kobilz,
pa veliku gofsênz, inu zhervov,
inu veliku mish.

R i b.

Jih bode obilnu sadosti.

B o l g s n i.

Jesen bodo mertvashke, inu
hizhne merselze, inu vse forte
nevarne bolesni.

Gmein

GMEIN REGELZA SA VSSE LETA.

Aku Sonze merkne, kader shitu
zvedé, toku bo malu serna, inu
dragota-

Aku v' Sufhzi, v' malim Trau-
nu, iuu ta perva 2. tedna tega vel-
kiga Travna Sonze merkne, toku
bo vina dofti, inu dobru, pa shi-
ta malu, kir je fusha po Lëti.

Hifsh-

HISHNA
P R A T I K A
S A
V S A K I M E S S E Z

Kaj je sturiti , kaj opuſtiti
PER PRAVLAJNE.

Boj se Boga, inu dershi njegove
Sapovdi , sakaj ta je en popol-
nema zhlovec. *Pred. 12. V. 13.*

Nikar na sei na Nyvo te kervize ,
toku nebodesh perdełov sedem-
krat tolku. *Sir. 7. V. 3.*

Aku tebi tefšku naprej pride, ta-
ku shivlejne , inu orajne , toku
nikar nebodi nevolen , sakaj Bog
je toku sapovędal. *Sir. 7. V. 16.*

OPRA-

OPRAVILLA MESZA

PROSENZA.

Videozhe je, de v' temo Meszu gnoi na pole inu traunike vo-sijo, snesheno vodo is niv spusha-jo,aku sima perpusti, te grabne vodo na travnike spushat, trebijo, pote popravljajo. Tudi per sidu pruti Sonzu na verteh kopati, de per zaitu lohku sejesh, koker po-ljetno andibijo, salato, zhebul. Drevje s' zherno semlo, inu s' gno-jam oblagat, gofenze, mehove na drevji obirat; inu shishgati. Ver-te inu travnike s' pepelam, kurjem, golobovim, inu tiznim blata, s' trohlivim lessam smeshanu po-shtupati, toku bode lepa trava, inu dettela srasla, mlade pelzarje, de jih saizi, inu kosę nebodo objeda-le, s' kosjim, kravjim blata na-masati, s' volovskim shovzham, s' pelinovo vodo smeshanim per-mozhiti.

V'sadnim Firtelzu per lepimu zhifstimu vremenu less sa zimprat sekati, toku dalje terpi, inu ga zherv ne je. V'temo inu perhodnimo Meszu, v'sadnimu Meszi obrozhe sekati, toku veliku dalej na fodeh terpijo. Less pa sa derve sekati, kader Mesez gori jemle, toku to mladu hitreishi rasse.

Ovzam jevshove perje jesti dati, sa skusit al so srave, katere nejedo, so na pluzhah, inu jetrah bolne, inu se morejo odlozhit.

V'sadnimu Firtelzu mlade volizhe resati. Kokusham, de hitru bodejo nesle, dobru posusheni ovss, inu restan grah jesti dati, gosim pa malu jesti dati, de rajshi bodo nesle.

Aku ni snęga, inu lepu vreme, bres vetra, zhebelle pusti leteti, de se s'luftajo.

Bajerjam, ali virtam ta, inu ta perhodni Mesez flissig skus obledvaine luft dati.

Gnoj

◆ ◆ ◆

Gnoj prekladati, de bol se res-
gnojí, inu ne trohni.

Od koshiz odlozhene marilze,
breskve, mandelne, lešhenke,
oréhe, kostan, v'eno s'dobro po-
prej malu smožheno semlo napol-
neno possodo, kader Mesez gori
jemle, 3. zolle globoku, inu 3.
zolle sak sebi usfaditi. Podgane,
inu mishi, preden mlade imajo,
poloviti, al s' strupam pomoriti.

Glih koker vſsaka rezh svoj zajt
jima, taku, kateri ozhe svoj shvot
per sravji ohraniti, more tega v'
enim zaitu bòl, koker drugim var-
vati; kar je po lètu nuznu, to po-
simi skodije; v' tem Meszi se mo-
re zhlovek gorku dershati, gorke
spishe, inu pijazhe imeti, inu tudi
po jedi, kateri more, en trunk
vina v' seti, zhe ni fila, toku v'
tem Meszu nesine kopat, inu shilo
pušhat.

❧ ❧ ❧

OPRAVILA MESZA

S VIZHANA.

V^z tem Meszi v' sadnimu Firtelzu se morejo verhe, inu jagnedi obse, kati, toku hitrejshi supet rassejo. Mraulishhe per mokrim mrasu s' lopato, ali s'enim kijam prov potouzi, toku jih pomorish. Perzaitno vertovino s' flamo na vezher pokriti. Okuli S. Mathia flanzhnu seme seja-
ti, na tako semlo, katera je v' Je-
ssen s' kurjekami pognojena, inu
reskopena bla,aku smersuje, toku
s' suhimi kurjekami postupej. Kader
Mesez doli jemle, al pa ob mladi-
mo sej petershel, spinazo, retkov,
korene, zhebul, bob, grah.

Drevje 3. dni pred novim, ali 3.
dni po novim Meszam obrésati, sa-
dovne peshke saditi, v' sadnimo
Firtelzu mlade drevesa presaditi,
toku pernessó dober fruht. V^z mo-
krim vremeni ne mlade ne stare
drevesa presajat, tudi ne s' mokro
sem.

semlo oblagat. Ta 3. 9. inu 15.
dan tega Mesza tistu drevje sekati,
kateri v' vodi ne gnije.

Shivino ne mesti, kar ji manka,
mlade preshizhke, kateri bodo povrshehi, kader Mesez gori jemle,
sa pleme pusti, toku hitru na mlek
ku posabijo, od sazhetka jih s' graham,
inu jezhmenam, v' zhalsih passi.
Kokushi ta, inu ta perhodni Mesez, katere ozhejo valiti, s'
kurjim inu s' razhjim jaizam nafadi,
de bodo kokushi rade valile, dej
jim kuhanih konopel jesti, de rajshi
nesle bodo, s' jezhmenam passi.
Zhebelle lepu spuzej, inu jih na
taki kraj postavi, de bodo skus
Letu per gmsahu. Shuke so tega
Mesza nar boli, letę polovi.

Srovo prejo, de bo bella, sraven
perpravi en zheber, inu lepga,
prefejaniga bukovga pepella, noter
deni, potler kropa nali, pusti v'
hladiti, kar roka terpeti more, po-
tler suhe ovsene flame v'en kotov
denci,

đenī, eno streno h'ti drugi polo-
shi na slamo, inu vſelej s' ſuhim
pepellam potroſſi, de kotov poln
bode, inu lohku tri ure v'vręli,
po tem v'zhifti vodi ſperi, zhes
nozh v'vodi puſti, ſadnih ven
obeffi, de prov ſmersnejo, zhe
bol ſmersnejo, belleiſhi bodo.

Inu kir ta Mefez ſhę en malu
moker je, inu rade merselze ſe sa-
zhnó, toku ſe more ſhę gorku der-
ſhati, inu od obilnu teſtine, inu
piazhe (koker vſelej) oddershati:
poſębnu ſo ſhkodlive mersle ſpishe:
koker ribe, mlęku; pa nuzue ſo
gorke ſpishe, inu piazhe, katere
shvot gręjejo. Tudi sterd bode v'
tem Mefезi hvalena. V' tem Mef-
zi ſnaſh ſhe puſhati, kopati, inu
ſkus Arzniye tvoj shvot zhiftiti.

OPRAVILA SHUSHZA.

Na Poli Njive vſako po nje ſhegi
h'ſetvi perpravit, is lush, iuu vulz
blatu na verte, inu traunike ſ'vo-

D siti,

siti, je ta nar bolshi gnoj. Zhe mokrota perpusti, ovfs sejatti, 8. dni po mladim, al starim Meszam Shufhza bode dosti serna, malu flame, v' malim Travni pa veliku flame, malu serna. Ob starim Spmlandanskim Jezhmen, Ersh, inu Pshenizo sejatti. Kader Messez gori jemle, shive Plote safajat. Namejst okuli travnikov gradit je bolshi shivo mejo safaditi, kir so mozharni travniki, toku na to vi-sho safadi: Jagnedove sa en dober pauz debele, inu tri lahte douge palze, al fadeshe, eno pruti ti drugi nagneno, inu na skrish dejano; toku v' tręh lętah bode toku mozhna, gosta: inu visoka meja, koker jo ozhesz imeti, inu nobena shivina je ne bo mogla podreti. Prędem sadish, lukne s'enim drugim kolam postrani, ali v' prek narędi, de per fadajnu se na obęli, inu po tem ta noter vſaden fadesh dobru s' semlo obsui. Kir pa so fuhi travniki, paſhniki, inu gmajne, pa pol zheula sakſebi nasadi mej.

mejhene smreke, inu kader shę velke srafejo, toku jem verhe poreshi, inu vsaku lętu na Jęsen obstuzhej, toku bode tudi gosta meja. Na te dve vishę se veliku dela, graje, inu pastirjov usaki lętu pershpara, inu sa shivino se nastiv dobrí. Med nyvami na polito ni dobru, kir v' mejah se mishi, inu tizhi redijo. Grah, Lezho, inu drugo Sozhivo 3 dni pred novim Meszam sejati, toku hitru zvede.

V' starim Meszi Zhebul, Spina-zho, Korene, Petershel, Pesso, inu Retkov, v'debello, peshnato, vender mozhno semlo sejati, kader Mesez doli jemle, simske Flanze saditi, toku bode ob S. Jakobu glavatu, kir pa she smersúje, s' hujovemi vejami pokri.

Zhe Dręvje popreishnu Lętu bol polnu je blo, vezh se more to Lętu pevzati, shibe sa pevzat v'sem i od takshuih Drevëss, katere so to al 12. Lęt rodile, Vishne, inu

52
Zhefhne pevzaj, bodo flaji, ina
bòl rodile.

Kolker dni pred mladim Meszam
bode v' pavzam, v' tolkih Lëtah ro-
di, okoli dervës graben skopli.
vode noter vlí, de koreníne frish-
ne ostaňejo, toku dolgu, dokler
bodo odzvedlé, jím ne skodije fla-
na, ne mres. Zhefhne se pevza-
jo, kader je Mesez star 3. al 4 dni.
Jabuka, inu Hruske v' novim Mes-
zi, toku hitrejšhi rodijo. Drev-
jam, katere imajo pregoſte veje,
letę od spodej gori prozh odshagat,
ſhibe sa pevzat v' starim Meszi 3.
al 4. dni pred mladim per zhifšim
vrëmeni odlomiti, v' luftnim kraji
v' pefki hraviti, potler v' malim,
al velkim Travnu 3. ali 4. dni po
novim Meszi pevzati. Vše sorte
shvadim Jajza sa valiti podloſhití.
V' starim Meszi, kader je lepu
vreme, Zhebelle ſpuzat, kir v'
mladim Meszi se radi zhervi sare-
dijo. V' pervim Firtelzi Karfe sa
pleme lozhit, Besgove popke obí-
rat;

rat, pesušiti, s' volam inu jese-
ham na měst solate jesti, zhifio
kry lnu shvot. Kir se sazhnó vſse
forte sélísha raſti, inu zela natura
se ponovláti, toku ta zhlovek mo-
re na svoje sravje ahtengo dati,
inu to ſkus ſímo v'kupejsbrano
mokroto ſkus purgiraine vunſpra-
viti, vodo ne piti, al zhe jo mo-
re piti, poprej prekúhati, pohladí-
ti, inu piti: ſlatke ſpishe, ali je-
ſtine, inu na teſhé Virant jesti -
je sravu.

OPRAVILA MALIGA TRAVNA.

More vſse v' ſponladanskim v'ſe-
janu biti. Pſheniza, katéra je prov
gosta, inu velka, pershëti, sa Len-
nive ſprashet, Travnike s' teſhko
Brano prevlezhi, de fe mah po-
terga, mravlifhe, koker v'poprej-
ſhni Mefzu pomoriti, vſse forte
ſelisha sa kuho ſejati, Dine, Bu-
zhe, Kumare, de fo peſhke, 2. al
3. Leta stare, ſaditi, kader ſhë ſa,
zhno

zhno terte delat, toku ta fredni
verh odreshi, kader Messez gori
jemle, inu Sonze je v' Letu, toku
bel rodijo, posemelske Jabuka,
(Erdäpfel) po mladim Meszam saditi.

Per sadejni, sejájni tega fruhta je
dobru toku sturiti: Tazass, kader
je zagt Turshzo sejati, rassejo rai-
shi na puhlizi, koker v' debelli
semli;aku so debelle, se snajo rés-
rësatì, inu toku en zhevel saksebi
saditi, kader shë pol vatla viisoke
srafejo, se more s'semlo pokriti,
inu vershízhi s'vunej pustiti. Te
bele so boli, koker te erdežhe.
Aku na en Nivi Ershi srasse en
Shkaf, toku teh Jabuk dobish 3.
4. 5. al 6. Shkafov. Kolker tebi
nuza en Shkaf Ershi, sa kruhi pe-
zhi, tolku en Shkaf teh Jabuk.
Pa toku sturi.

1. Bodo te Jabuka lepu oprane.
2. Bodo na enim ribeshni (ko-
ker Detkov sribani) s'kosho.
3. Se

3. Se vsame pol moke, pol teh
Jabuk, inu h' 60. **¶**. dvę pesti
Soli, inu enu malu Kuminne.

4. Jezhmenova, al ovsena mo-
ka al vssake pol je nar bolshe sa-
me Ershi ni toku dobru.

5. Qvafs, al droshje se possebej
postavijo, koker sa drugi kruhi.

Vfse sribane Jabuke bodo v'
morterge s'kropam poparjene, inu
potem s'drosham, al qvassam, inu
en malu moke smeshanu sturjenu.

7. Po tem, kader shę kipne, inu
supet padat sazhne, bode s'to dru-
go moko sgnedainu.

8. To testó more toku mehku
biti, koker se more v'pezh spra-
vit, pa nenuza veliku vode, kir
te Jabuka so slo vodene.

9. Pezli more prov resbelena bi-
ti, toku bode toku dober kruh, de
ednn komej bo verjel. Ko-

46

Koker sdej na to popissano visho
se is trovih kruh pezhe, ravnu to-
ku is kuhanih, te se olupijo, inu
smezhkajo, inu s' to moko prov-
terdu testu naredi, inu v' prov res-
beleno pezh dijati. Na to visho
te posemelske Jabuka nuzat so nar-
bol nuzne.

Sterká isteh Jabuk se toku sturi.

1. Lepu omito sribel, v' eno zhi-
sto posodo deni, s' zhusto vodo na-
li, inu pusti 24. ur namakat.

2. To vodo odlí, inu s' drugo
frishno supet toku sturi.

3. Vezhkrat bode toku sprana,
lepsihi bode.

4. Kader se shë v' stoji, toku jo
deni na lepe belle erjuhe. inu to-
ku jo na Sonzi posufshi. Imash
tako Sterko, koker is drobne
Pshenize.

Slih-

Slihta sa Tikavze.

Se toku sturi, sribej frovo, inu
na vodi retku shuhei, je bolshi,
koktr is vfake moke.

Okoli S. Mihela, kader na sel-
she Jabuka sturi, lete obri, jih
stolzi. naredi toku, koker Bri-
novez sgesh, deni voloveh drosh
sraun, kader shę kipne, inu je shę
sa shgati, deni en malu Janesha
sraun v'kotou, bodesh prov dober
shgaine, inu obilnu dobil. To pre-
shganu pa dei shivini, al pa kra-
vam flamo mozhi, bodo dale vezhi
Mleka, to selfhe je sa govejo shi-
vino, slasti sa mlezhne krave,
frishnu, al suhu prov dobru, sa
klajo bolshi, koker otava.

Sa letem, aku je bla dobra, al
gnojena semla, slasti s'Gipsam (ka-
terga imajo na gornim Krainskim)
postupana, Jezhmen nar bol rata.

Gips

Gips je nar ta bolshi gnoj, inu
dobru stolzhen h'Prahu preshene
na vissih Flanzah, inu Lenu bovhe,
inu da raft.

Bovhe, katere Flanzam so shkod-
live, s' pepelam, s' stolzhenim vo-
glam, al zhreshlam stupati, toku
jih pomori.

Derves ne vezh presajati, Pev-
zerje s' kervijo smeshano vodo, al
gnojenzo saliti, inu s' vasham ob-
loshiti.

Gofenze, kader fo shq slesle,
s' gorczho flamo pomoriti, Dreve-
ssam nizh vezh gnoja perkasati.

Kerte is Travnikov spravit; u-
semi (Oleum Sulphuris) Shveplenu
Volje, deni ga v'eno od Lonzarja
pozineno pojsodo, katera je ena
zolo shiroka, pol zole visoka, ali
vode noter, po tem tega vo-
la gori, s' eno deshizo pokri, de-
perst noter na pade, inu toku po-
ker-

kertinoveh luknah po zelitnu Travniku denu, toku ta duh bode is tojiga Traunika vse kerte pregnal. Zhe toj Mejazh toku nozhe sturiti, nej pa shkodo terpi.

V temu Meszu je dobru vinske terte pevzat, kader sazhno se sovfiti: pa se toku strí, se more terta odkopati, toku globoku, de pravo terto shivo najde, en, al tudi 2. zhevla globoku, tisto odshagati, lepu obresati, inu resklati, koker per pevzainu tega drusiga sadú, Jabuk, Hrushek.

Potem kar sa ene forte ozhe pevzat, more se koker ena sagojsda obresati, inu nar to meju 5. ozhes pustiti, is eno viterzo, koker Pintarji sa obrozhe nuzajo, mozhnu povesati, is dobru perpravleno illovko obloshiti, de po nobenim platu ta mokrota ven tezhi nemore, inu de toku vso sukrovzo temu noter pevzaumu pezarju dati more; po tem se supet
is

is semlo sasuje. inu nezh vezh su-
nej semle pustiti, koker en, al h'
vezhem dva ozhesa. To drugu
Lętu bodesh taku grojsdje dobru,
kar sa enga si pevzov, nar to mejn
4. 5. 6. al tudi vezh grojsov, to
tręku Lętu pa je shę popovnema
terta, inu jo shę snash grobiti, ko-
ker te stare, v'treh Lęteh imash
aku ozhefh, v'tvojmu nogradu sam
Mushkat, Rofoshk, al kar sa enu
grojsdje ozhesfh.

Ovze strishi, na te mlade Jagneda
ahtengo dej. Goveji shivini, ka-
der se goli, dobru streshi, to mla-
do shivino resati, Krave h' Volu
perpuftiti, Gossi skubsti, mlade
koprive med Pshenizhne otrobi
smeshati, inu kokusham jesti dati,
toku bodo jajze nesle, Zhebelle
puzati, leškove obranke obbirati,
lete po Simi mladim Koslizham pa
ne prevezh jesti dajati. Koprive
fusiliti, inu po Simi shivini v' zha-
fseh dati. Kader dręvje zvęde, se
platnu nar lepshi belli. Mlad hmę
an

namesti sporgelnou jesti. Kojne s' Antimonium s'laxirat. Pshenizo,aku je gosta, inu velka, obsheti, inu kravam dati, bode veliku mleka. Koker hitru se Murba obsele ni, mrassa vezh ni. Koker Zhefnavu zvetje, toku je Ershenu, inu Vinsku, inu tudi glih rodi.

V'tem Meszi snash pušhat, laxira, pa suhe Ribe, Arenke, inu v'se flane Ribe ne jesti.

VELKIGA TRAVNA OPRAVILA.

Na Poli Prahe gnoijo, debelle Grunte ta pervikrat, te suhe pa v' druge preorati; is vulz, zest, blatu na kupe spravlati, te perenzha stne Nive s'brano dobru prevlezhi, Ovis s' lohko brano prevlezhi, Pshenizo, ku je velika, obsheti v' simskim shitu ne vezh pleti, zhe bulovu, inu korejnovu ſeme v' gnojenzo namozhiti, inu kader kav poshene, odzediti, v' luftni ſenzi en

◆ ◆ ◆

en malu presufshiti, inu po tem
sejati, lohku rasse. Pevzarjam ne
vezh gnoja perkasati, mlade na po-
trebne veize poresati, zhe trava
okoli mozhnu rasse, spuzati,aku
je susha, pomalim en malu prezhi
s' vodo saliti. Goveje shivine lor-
barjovu perje slanu jesti dati, inu
ne poprej na pasho pustiti, ampak
de Sonze she vezhi mozh dobi,
kader je velka megla, shivino ne
sunej pasti, je skodlivo.

Tekozha voda sa platnu bellet je
bolshi, Vol, al Pir sa zelu Letu
skuhat, kader Messez doli jemle.
mlade koprive poresat, posufshiti,
je ena Erznija sa Pluzhe, inu so
pp Simi sa futer dobre. Vinu,
katero tega Mesza farbe ne spreme-
ni, veliki Let terpi.

Te erdeze zherve pod kamnam
brati, glave odresati, v' lafhkim
ojli na Sonze dijati, je dobru sa
glide, krish, inu shilne bolezchine.

* * *

Tvoje hishvajne s' straham bosh-jim, inu pravizo vishej. Vfse sve-rine v' borshtah, tize v' lufti, vse, kar shivi, se vesseli, inu Stvar-nika zhafti, inu kir sdej je nar ta sdravishi zait, toku shiher mleku, puter, kosje mleku je starim, inu flabim ludem prov sravu, pelino-vez, inu shaibel piti, tudi shiher pushati, laxirati.

ROSHNIGA ZVETA OPRAVILA.

Na poli v' drugo prashet, inu gnoy podorati, per Mlineh jese po-pravlati, per vodi shirme delat, al popravlat. Na dan S. Bonifaciusa, to je ta 5. dan tega Meszha, len se, jati, sjutrej bolshe, koker popolne. Kar sa enu Seme je srelu, per le-pim vremeni pruti polnimu Meszu spravit; andibijo, solato sa Simo, kader Messez gori jemle, sejati, redkov na vezher, kader Messez doli jemle, sejati, zhesen svesat. zhebul, de v'zvet na grę, pohoditi.
Kar

Kar koli sejesh, glej, de po deshe
bodesh sejal, na to vezh, koker
na Messez ahtej.

Dervesa, katere se nemorejo po-
magat, s'ovzljim, al kravjim sta-
rim gnojam obloshi V' borshteh
nepusti sekati, ne smole brati. Svi-
nam enzianovo, al angelikno ko-
renino, al peLEN med pijazho dati,
de jim skodlive shivadi ne skodjejo,
tudi jih na frishni peshnati semli
pusti leshati. Pred S. Jakobam
Peteline resati. Kader Messez go-
ri jemle. Gossi skubi, jim hitru
perje srasse, inu vufhesa s'lash-
kim ojlam pomashi.

V' tem Meszi se Poleti ta 21. dan
sazhne. Satorej, katere more, ima
lohke spishe jesti, tudi varvati, de
skus merslo pijazho shelodza ne
prehladi. Pelinov vov, al Wein-
rutizo pred jedijo, sjutrei vseti,
je sa jetra sravu.

65

MALIGA SERPANA
OPRAVILA.

Na Poli se sejle okople, nive v' jdrugo prashet, sa jessensko setov. Pred shettvijo travnike pokositi, potem na taunike vezhkrat vodo spustiti. Ta sruvani, inu oruflan len, inu knople v' vodo pomozhit, inu potem resgrinati, bode bellishe predivo. To drevje s' frishnim vasham obloshiti, de vrozhsno, inu susho loshej terpijo. Te slabe dervecsa s' kervjo, s' vodo s' meshanu na vezher saliti. Kostrune med Ovze, inu Bika med Krave pustiti. Preshizhe varvati, de nizh od lenu na jedo, sakaj to je sa nje strup. Shebeta sgodej na pasho pustiti, predem se prov sagrejo, v' stallo dijati. Mladem Gossim vuhessa s' lashkim ojlam namasati, de jih muhe na pikajo. Golobe ne vezhi rediti. Kvass sa kruh prov mozhnu soliti, de kruh ne plesnuje. Murke v' jessili, v' vishnovim perji, s' janesovimi vershizhimi sa

E

zelu

zelu Lętu ohranit. Suhu mëssu, inu plezheta v' nove senü djati, toku dobru oftane. Buzhnu perje na vogu deni, inu kader bodesh muhe pomoril. V'tem Meszi more ta zhlovek sebe dobru ahtat, od hizhnéh riht, inu pijazhe se obdershati, pa vše lohke rihte s'mafso, koker vselej jësti. Ne shile pušhati, ne erznuvati, ne kopati bres velike file, od nezhifosti, velikiga spaina oddershati. Velkeh ſkerbi, inu globokeh misel fe varvati, kir Sonze v' Leva grede, inu nar vezhi mozh ima, inu fe passiji dnovi sazhnó.

VELKIGA SERPANA OPRAVILA.

Na poli se more h'repi, inu h'selli gledat,aku so gosenze gori, tiste obirat. H'simskimu ſhitu v'treke Praho orati. Rorouje ſode v'bajarjeh rësat.

Spinazho sejati sa simo. Mla-
de dervesa s' vodo salivat na ve-
zher, de se pevzerje ne doteckne.
Od vinskih tert perje obirati, su-
shiti, je sa usako shivino dobru,
de Sonze groisdje loshi sori.

Mladi Preshizhki, kateri ta Me-
sez, inu noter do Svizana bodo po-
versheni, nisso sa pleme. Kojne
v'tem Meszi posebnu alitej, kir sa
te je nar ta shlextneishi Messez.
Kokusham nepusti vezh valiti. Kur-
je jajza dolgu frishne obdershati,
deni jih v'mersel pepel, prossó,
alerish. Povshe v' povshnizo de-
vei. Is sadja, kateri doli pade, al-
gnije, shganu vinu delat al pa jessig.

Sdej moremo mi Boga hvaliti,
de nam ie supet to Letu poshegnal,
inu prossiti, de to perdelanu ohra-
nil, inu v'miru vshivatu pustil.
Vrozhe kopelle ne nuzat, bres file
ne shile pušhat, od velikiga spaina,
jestine, inu pijazhe se nasaj dersha-
ti. Telezhje messu, pisheta sa
dobre. E 2 KI.

KIMOVZA OPRAVILA.

Na poli sèle, inu repo,aku so gofsenze, obirat, blatu kupej ster-
gat, inu na verte, nive, al traun-
ike vositi. Erfsh, p'shenizo, inu
simski jezhmen sejati, traunike res-
glihat; traunike, katéri shleht ro-
dijo, preorati, pognojiti, s'detel-
nim sěmenam, inu lenenim drobam
obsejáti. Sèle obirati, simski zhe-
bul saditi, verte pognojiti, inu
prekopati, kader Messez doli jem-
le, koreinove seme sejati, de ga
Spomlat sa zaita imash. Dervef-
sam, katere so she odrodille, nad
korrenino semlo offnat, luft dati,
inu s'drugo perstjó obsúti. Suhu
drévje, al od vетra poloinanu da-
mu spravit. Kostruna med Ovze
pustiti, imash ob Svězhenzi mlade.
Plemene mlade shivine ne sunej
pasti, so rade vshive.

Nar te bolshi hruške lupert, v'
zukri skuhat, kader se ohladę, s'
zukram postupati, inu v' pezhi
po-

pozhasnu sushiti, so dobre, inu
srave, slasti starim ludem.

Sdej supet moresh tvoj shvot s'
shilnim pushajnam, erznijami, inu
s' laxiro zhishit. Prevezh sadu ne
jesti, gossi, kopuni, pure, jerebi-
ze, shnefi, phasoni, inu vse tize
so srave, ovzhje mléku je tudi
sravu.

KOSAPERSKA OPRA- VILA.

Sele, repo damu spravlat. Lash-
ke drevje noter spravlat, mrvli-
she prov potolzhit, inu pomoriti.

Aku veliku leša sa zimpranje je
potreba, toku to shlehtnu se sna
posékati, velkiga je bolshi v'
Grudni, inu v' Profenzu, kader
Messez doli jemle, posékati.

Shivino, katëra ni sa pleme,
prezh dati, kojnam grashno, inu
grahovo bres tadla spravleno fla-
mo

mo v'zhassih jesti dati, s' drugim
futram smeshano, je dobra sa zher-
ve. Kokusham kuhan ovfs dati,
toku bodo rajshi nefle.

V' tem Meszi se orehi sasajajo,
bajerje s'ribit, sadje fufshiti, svę-
zhe sa simo delati, tahte v'jnsihi
smozhi, posushi, inu potem po-
makei, lepshi gorijo.

V' tem Meszi tudi shiher shilo
pushash, arznujesh, inu purgi-
rash, tudi en malu moshta pijesh,
ribbe, inu sadje s'masso jesti, mosht-
ta nesmesh prevezh piti, je skod-
liv, se rad kamen, inu vodeniza
nastavi, tudi shkodije jetram, sul-
seni, inu mehurju.

LISTOVGNOJA OPRA- VILA.

Na poli s' mejazham mejnike pre-
gledati, pshenizo,aku mrafs, inu
vreme perpusti, sejati, v'nikaterih
krajeh dobru rata. Teshke sevna-
te

te nive sprashit, de jih mres pre-
vsame, inu Spomlad se raishi pusté
povlězhi, vinske terte polagat,
zheſheniſſo polóshene. Simski Pe-
tershel ſejati. Divjake ſa pevzat,
2. al 3. dni pred al po novein
Meszi ſaditi.

Govejo shivino 4. tedne pred,
inu 4. tedne po Boshizhu dobru ah-
tat; nikatere kokuſhi, zhe ne
vſeh na gorkim kraju, kir en malu
dima pride, dershati, poprej bo-
do nefsle.

Zhebelle pred mrasam obvarvat.
Is dimnikov, inu iſtaineſ ſaje ob-
tergat, ſteuzhet, inu okoli ſtareh,
al mladeh derves ſofsuti.

V' em Meszi sazhné merslu per-
hajat, inu ta zhlovek ſe ſkus pot
nezhifti, toku ni nuznu ſe kopat,
ſpishe take v'semi, katere grejejo,
tvoj shvot moreſh ſ' delam, al ſ'
hojo trudit, inu en dober glaſh
vina piti.

GRU-

GRUDNA OPRAVILA.

Na poli vodo is niv spushat, de-
fleyno vodo pa zhes travnike pu-
stiti tezhi. Gnoj na nivi na en
kup s' vositi. Kainne pobirat na
nivah. Gnoji pa gori vositi.

Lushni pepel okoli drevja dajati,
tem mladem teletam jesik vsigni,
inuaku se bele koreninize najdejo,
lete s'oistremi kléshami odshipli,
s' stolzhenim zhessnam, s' slano
vodo, inu jeseham smeshane ta
bolézhi kraj isperi, s' medam po-
mashi, 3. al 4. dni sapored sjutrej,
inu svézher. Aku pitani preshi-
zhi nozhejo radi jesti, ovssa na
pezhi posushi, inu ga jem sobati
dei. Svinam, aku so ikrove pa
sa en shuss pulfra dei, s' katerim
strelajo. Zhebelle dobru perma-
shiti, de v'snegi ven nelete.

Kir v'tem Meszi je bil Christus
rojen, en dober Kristian, katéri
sheli v'nebesa pridi, ima sa to
voliko gnado Boga smiram hvaliti,
de ga bo v'nebessah smiram molil.

Skus zelu letu ima ta zhlovek
v'tem Meszi nar mejn kervi, sa-
torej se nesme shilo pufhat pusti-
ti bres velke file. Gorke spishe
gvirzane jesti, inu en glash vina
piti, tudi shvot s'dobrim obla-
zhilam, inu gorko hisho grëti,
slasti perse, inu glavo.

Desh pomèni.

Kader se sid potí, kader saje sa-
me od sebe is dimnika doli padajo,
kader zhervizi is semle ven le-
sejo,aku Sonze al Messez je te-
man, al meglan, kader Sonze prov
perpëka, inu muhe pikajo, bovhe
jedo, ribe per verhi vode plavajo.
kader se mazhke lishejo, kader
divje gofsi, al sherjavi v'lëtainu
se motijo, inu visoku inu tihu le-
tijo

tijo , kader zhebelle notó is pain-
joy leteti ; kader se raze al druge
povodne tize koplejo , kokushi pa
v' prahu , kader jastrobi visoku leta ,
al na poli všeđe , kader shabe su-
trej , drevne pa na vezher vekajo ,
kader glastovze nisku per tleh , al
na vodi letaj , kader petelen pre-
zej na vezher po Sonzhnim saho-
dam poje , kader pes travo jé , inu
prezej koslá , kader stare bolezhi-
ne bel bolijo , kader v' Firtelza
Mesza so spize temne , kader se
megle hribov dershijo , al zhe se
gori v'sigujejo , kader se sol taja ,
inu raki na travo lesejo .

Pijavke v' glash djeni' všaki dan
jim frishno vodo dej , s'eno ruto
savëshi , so nar bolshi Mercurius ,
inu bodo vodo skalile , inu dvakrat
24. ur desh naprej osnanile .

Vetrove pomèni.

Kader Sonze erdezhe gori grede ,
Messez erdezhe shain ima ; kader
paj-

paiki v'luftu predejo. Kader svejs-de se gostu otrinajo, kader pessi se prevezh zhes navado po travi valajo

Lepu Vreme pomeni.

Kader Sonze na vezher s' erde-zhem shainam doligrede, inu sju-trej zhisu goripride. Kader je Mesez zhif, bel. Kader megle na semlo padaja. Kader na Firmamen-tu rimška zhesta je zhista, inu pol-na maleh Svejsd. Kader sherjavi v'lepi ordengi, inu smiram glih letijo. Kader Messez al mlad, al star 3. dni pred, al potler lēp, zhif, bres megle, inu oblakov sveti, bo-lepu inu zhisu vreme. Kader ob-lake veter od sahoda proti vezher-jovim sakodam shene, pride rada ūsha. Kader na vezher po sonzh-nim sahodam veliku majhinih mi-šiz vkupej lēta.

Rodovitnu Letu pomeni.

Kader vssi 4. Tali skus Letu svoj pravi zait obdershijo. Kader sneg shitu v' pravem zaitu pokrije, inu le od Sonza bode restajan, de lohku semla to snesseno vodo popije. Aku mandelnovu dervu ima vezh zvitja, koker perja, zhe pa je vezh perja, pa ne rodovitnu letu pomeni.

Nerodovitnu letu pomeni.

Zhe ti 4. Tali tega leta svojiga praviga zaita ne obdershijo, koker imajo biti, namerzh suha sima, mokru, inu vetrovnu poletu, inu velke megle naprej, kader se kometi s'dougem rępam pustijo vidit, kader se veliku podgan, mishy, krot, shab, vesh, molov, kebrov, kobilz, inu druge take shivadi pustijo viditi.

Ti stari so tudi merkali, kaj sa enu vreme je po novim Meszi ta

4. ura tega 5. dueva, toku je vezhal zel Mefez. Kader Mefez gori jemle, inu ta gorna spiza je bol temna, koker ta spodna, al ta bol temna, koker ta gorna, al zhe je po sredi shenza, toku bode pruti pervimu, inu sadnimu Firkelzu, al pa polnimo Meszu deshvali. Pa se tudi vezhi tal toku sgodi, per teh 4. taleh tega leta zhe spomlad je to pervi tal moker, bode ta drugi suh; al pa zhe je ta pervi tal suh, bode ta drugi moker, toku tudi snash od tih drugih 3. talov, od Poleta, Jessen, inu Sime soditi. Aku je Poletu fila mokru, bode malu mlade domazhe, inu povodne shivadi, koker raz, &c. inu zhebelle bodo slabe. Aku je Jessen lepa, inu gorka, bode sa naprej shitu ratalu,aku pa je slu mozhirna. bode pa shita malu. Aku tize so v' Svizhanu debelle, pomjeni veliku snegá. Kader shabne jaize spomlad globoku v'vodi leshijo, pomjeni, de poletu bode suhu, inu gorku, zhe pa ti leshijo

v'mej

v' meihini vodi per kraju, toku bo-
de mozhirnu poletu. Aku v' Pro-
senzu ni semla s' snęgam pokrita,
inu ni smersla, inu juh mozhnu
piha, toku vſtaneja bolesni. Kader
sa zaita listje doli pada, po-
męni per shivini bolesni. Kader
grabzi prezhi beshijo, inu Jessen
fiole. inu roshe zhes navado zve-
do, bolesni med ludni pomęni.
Veliku starih, pametnih hmetov
pravijo, de, zke ternule, iuu zhes-
mine fo polne, bode sa naprej
merslu lętu.

PERLOSHENJE

H'VEZHNI PRATIKL.

*Gvishni, nuzni Mitelni pred Kugo se
varvati.*

I **S**tolzi eno suho kroto h'prahu,
to nossi na vradi v'eni shida-
ni ruti. Al.

2. Pusti si v' Oppoteki narediti en lezat, kateri bode po uki Dohtarja HELMONTUS narjen, inu nossi ga na vrati;
3. MIZALDUS pravi: katéri to selſhe Sobnik na vrati nossi, je od kuge obvaryan.
4. Monocensis ANONYMUS pravi: katéri eno kroto, ali kazhji kamien na vrati nossi, temu nebo-de kuga toku hitru skoduvala; tudi enga paika suhiga h'prahu stolzhenga na vrati nossi, obvaruje pred kugo.

Ob zaiti te kuge uſta varvati.

D. HERRENNICUS pravi: usemi en kofez dobre Rebarbare v' uſta, al en kofez Pestilenzwurzel, al Allantwurzel, al Pimpinel, al Tormentilwurzel, al beliga kadilla, inu nikoli nepoidi is hishe, al h' bolniku is tefh shelodzam.

Ob

**Ob zaiti te kuge nosnizē, ozhi, ujhe
sa, senez, inu shile varvati.**

Dohtar MINDERER pravi c. 4. kader
je luft giften, inu navarnost te
kuge, toku sjutrej smi tvoj ob-
raſſ, uſta, uſheſſa ſ' dobrim vin-
ſkim jefiham; D. Ezechiel PAU-
SHNER pravi: uſemi en malu
Gachel, al Schofgärbenblühe, inu
en malu besgoveh ſtolzheneh
jagot ſ' jefeham smožhene v' eno
lepo ručo, inu to vohej, tudi
poſtrihej te imenuvane tale is
jefeham, v' katerim je virant biu,
je prov dobru.

**Kar ſe uſaki dan more noteruſeti ob
zaiti te kuge po perloſhnoſti, inu
premoſhenju.**

I. Rec. I. Quintelz dujiga zhesna
h' prahu ſtolzhenga, inu v' eni
viňski ſhupi, al na jefihi noter
uſeti, je prov imenitni mitel sa
kugo. Al

2. En

2. En zhesnou strok na teshe po-
shreti , al v' ustah svezhit je
prov dobru.

3. Frishno Weinrutezo , to je:
virant , zhesen , shelot , inu
pumpinel v'dobrim jefihi pazanu ,
inu na teshe en malu noter useti ,
ta mittel je MITHRIADES v'svo-
jim testamenti koker nar ta imen-
nitnishi shaz sapustov.

HYPOCRATES pravi: ob zaiti te ku-
ge suplenoyzvet je prov nuzen.

NB. Usemi vysaki teden enkrat ,
al dvakrat Pilullos Ruffi , al Pi-
lullos Aloes , katéri so v'Apo-
tekah snani.

*Koku se more ob zaiti te kuge per spi-
shi , inu pijazhi dershati.*

I. Vssi Dohtarji pravijo , de se mo-
re s'pametjo , inu ne nesmasbu-
jefsti , inu piti ; tudi h'tem kuha-
nim spisham spinazo , kiselzo ,

F zy-

zykorio, lug, janesh, petersil,
saibel pa se more opustiti, koker
KIRCHERUS sprizhuje.

2. Gmein boshni ludje snajo v'svo-
jeh spishah zhesen kuhat, katéri
giftu superstoji. Zhebula ni-
mash nuzat. Ta navadna pijaz-
ha sa premoshne, je en dobru
staru pretozhenu, is pomaranzh-
nem, lemonovem, al zitrono-
vem olupkam vinu piti, pelino-
vu vinu, al pelinov vol. Sa-
te boshne vodo, katira je pre-
kuhana, al de je ena shnita ope-
zheniga kruha, al vogle noter
ogasenu blo, piti.

3. Ob zhassu te kuge je nesfravu
jesti osolene ribe, smerdlivu me-
su, inu v'se od sverjazhine, shi-
vinsku mzfsu, speh, sad, dine,
kumare, al murke, zhebov, star-
gniv fer, shaibel, terdu vinu,
shganu vinu, mediza, inu jabuzh-
nekov, al hrushov mofht. Go-
be, nei bodo kar sa ene ozhe-
jo

jo so vsefey shkodlive. Pravi
KIRCHERUS Sectione 2da cap. 2.

*Koku se ima ta goveja shivina ob zha.
ssi te kuge dershati, dokler je
she slave.*

Stala ima usaki dan nar to mein
trikrat prov pokajena biti, is
su hemi besgovemi vejami, inu
allant korenino.

Recep. Usemi en polzh prov mozh-
niga vinskiga shgaina, inu use-
mi lete korenine, namerzh Pim-
pinel, noter, angelica, maister,
babaltrian, enzian, appis, bel
düptam, tormentill, zittwar,
calam, arromat, h' prahu stov-
zhenu, usakiga en loth, pusti na
pezhi, al na sonzi toku dougu,
de prov svetlu erdezhhe rata; po
tem dei shivini 30. kapelz noter,
tudi speri gobez is tem vezhkrat,
toku bode uselei dobru.

❖ ❖ ❖

*Kader pa ta shivina je shę s'kugo ob-
dano, inu ima shę kakshne bunke, imash
prezej pod jesikam pushati, inu te
mitelne nuzat.*

1. Ta srava more od te bolne pre-
zej odlozhena biti, kolker je
mogozhe.
2. Blatu se more prezej is stalle ski-
dati, inu delezh prezh shishgati.
3. Recep. Usemi te korenine, pe-
stilenz, pimpenell, allant, ki-
fselzno, usake dva lotha. Mastix,
kadila, inu mire, usakiga en
quintelz, vse to stovzi h' prov
drobnimu prahu, inu skuhei na
hudim vinskem jefehu, smeshei
is dobro klajo, al uli ti shivi-
ni noter, koker en trankelz,
toku bode is Boshjo pomozhjo
srava postala.

◆ ◆ ◆

Vjse sorte nazni mittelni.

Kader en tele shiso dobri , toku
belle krede med mleku nastergej,
inu is enim rogam ga sali; Ar-
menish Bolus je tudi dober.

Katéri ozhe krave frave imeti,
naberí Levisticum , ali Liebstö-
kel, deni v'vodo, inu dej zasu-
pití , je prov dobru.

Raze hitru spitat, podvěsni jo pod
en lonz, na en temni kraj, dej
ji dpsti shita , inu vode , de is
glavo lohku doseshe , bode v'
I4. dneh prov debela.

Nobene kokushi nepusti valiti , ka-
tira ni poltreki letu stara, inu
tudi nikar prevezh nefutrej.

Sternshe podorji, kader Mesez do-
li jemle, toku gnoji , zhe pa Me-
sez gori jemle, negnije, inu tu-
di negnoji. Te neverjetne bode
skushajne previshalu.

De

De shitu molavu nerata.

Ga dobru ozhinit, zhes eno pet nikoli vsaku nasuti, de se prov posushi, toku vsake stirnaist dni na yishi kupei spravit, al dej ahtengo, de se na kupi nesigreje, is tega mol pride. Podenze, al esterleh is vodo, v' katéri je vitriol smeshan, is enem penselzam smozhiti. Kader shitu premetujesh, vselej venvenzo is zhesnam dobrú namashi. Frishne hmelove vejize okoli v'shiti potekniti, al les, katéri je skus strelo, od enga dervesa odbit, besgove, inu leshenkove shibize noter potikniti; per vrozhini sapertu, ponozhi odpertu dershati: vse vkupej useti, pomaga gkishnu.

Dihurje pregnati.

Ti so per shivadi skodliví, inu snajo, kir se navadio, eno nozh,
vse

vsse kuretne pomoriti. Kader samirkash , kei se gori dershijo, tressi serp, ali koso, toku se na ta glafs bodo pustili vudit., inu toku jih snash postrellat. Skussi, fej te nizh nekoshta.

Mittelni, de Svine nesbolijo.

Nabodi eno kroto, pusti jo zerknit, inu po tem obessi jo na strop v' Svinsko itallo , vlezhe vels gift nasse.

Pitanem Svinam, de nebodo iskra-
ste, al pa zhe so shę; dej tem
pitanem Svinam vsaki dan v'ko-
riti eno pest lezhe , al grashzhe,
al konopel de posoblejo.

Aku poletu med Svinam bolesen
ustane, de sazhno zerkat ; toku
dej vsaki pu quintelza h'prahu
stovzhenga shvepla, inu tolkajn
nieskorenine noter.

PER-

PERDAVK

K' Vezhni Pratiki.

*Koku se ena od detele, al druge frishne
kermi napihnena govezdina venta?*

Leto se sgodi skus enu vbodenje v' pravi kraj, pod rebre, s' enim nosham ; koker se vse na dalej skus lete vprashanja bo sastopilo.

a) *Koku je nosh ushafan.*

Odgovor. Klina tiga nosha je eno dobro pēd dolga, eniga majhinga persta shiroka, dobru obrushena, inu lhpizhasta, sa to napihneno veliko shivino, sa to majnshi pak je sa en zheterti del krajshi.

Hēlze al grit te kliue pak je is roga, okoli 5 zol dolg, inu okrogel proti klini, sizer pak sna vse biti, koker eden ozhe, le de je nosh

nosh prov shpizhaft, inu prov ojster, de bo per vbodenji kmalu noter shini.

a) Nekatéri pravijo, de en na dva plati reseozhi nosh je bolshi, kir loshej notri shine.

Nekatéri okrog kline en gori inu doli-gredeozh pleh imajo, kateri se skus en shrauf sdej nishe, sdej vikshe persfaraufa, de se vbodenje al globokejshi, al plitvishi sturiti sna: na ta pleh se ena roka poloshi, s'to drugo pak nosh hitru notri potisne.

b) *Kje, inu na kaj sa enim dgli tega trupla per shivini se s' nosham vbode? med kaj sa enim rebri? na kaj sa eni strani?*

Odgovor: na levi roki v' mezhi al lakotenzi eno v' preg roko od ledvizhe naprej, inu eno v' preg roko od herbtá doli v' napihnjen
tre-

trebuh, kir je nar bòl napèt : al
 she sastopnishi : se vsamèta dva
 lessá, vsaki 4. zolle; enu od teh
 se poloshi na lèvo ledvizo, sgor
 lakotenze, nasprej proti sprednimu
 truplu, to drugu pak od nedra al
 konza tiga herbtá, glich na sdol ;
 kjer tedej te dva lessa, en glich
 ogèl sturè, inu vkup sadèneta, na
 konzu obèh, al na oglitiga ravni-
 ga kota se s' nosham napihneni shi-
 vini od sgor doli v'trebuh, eno
 mozhno pèd globoku notrei vbode,
 de tudi od roga tega nosha skus
 kosho sraven notri grè, kateri
 nosh se notri pusti, okoli verti,
 dokler puh vun-sdiha, katèru en
 firtelz, al pol ure terpi. Se more
 pak prov dobru samerkat, de se ne
 mreshiza, ne ledovje sadène, inu
 de se med rebra ne vbode. Ta
 kraj, kir na sgorej popisano vi-
 sho se skus kotovni ogel v'trebuh
 vbode, se imenuje kapa od tre-
 buha, katèra je od mreshize zelu
 frej.

* Nosh se nesmę okrog inu
okrog verteti, ampak le toku,
koku tezhi, sem ter kje,
sdej gori, sdej doli, viti, al
obrazhuvati.

Nosh se tedej lohka toku naftavi,
de ojstroft proti rebram
naprej, al proti ledjam stoji.

Nekateri po vbodenji, nosh
vun-s' vlezhejo, inu en rorzhik
is kosti notri vtaknejo,
katéri pak v'deli, katéri svunaj
ostane, eno gerzhizo ima,
de ne more v'trebuh notri
shiniti.

Drugi eno beko s'dvema rogla-
ma v'reshejo, inu en rogel
v'trebuh vtaknejo, ta drugi
pak vun ostane, inu toku gle-
dajo 2 - 3 ure, dokler vlsa
sapa vun s'puhti.

c) *Koku globoku je vbode.*

Odgovor: per enim srašenim bravu, al shivini eno dobro pèd, per mlajshih pak eno slabo, pol pèd globoku.

d) *Koku se nosh dershi, de dushki vun gredo? inu koku dolgu se nosk tizhati pust?*

Odgovor: Nosh se od sgor doli, na ravnim al v' glih linji v' trèbuhi serzhnu, inu vrozhnu notri pahne, inu se koker je sgorej b) rezhe-nu, notri pusti, inu obrazha.

e) *Koku se lukna sazeli, inu sa zelen-je s'shivino okrog hodi?*

Odgovor: Lukna se s'droshmi od vina omozhi, inu toku szeli: al se s'seleno wagenfhmier pomashe, de se nasnaga nasaj dershya, inu rana pozhaſsu sazeli. Ta vbodena shivina pak sna po 24. urah spet koker poprej nuzana, al vprešhena biti,

* V

* V'treh, al dveh dneh se shivini ne smę frishna kerma dati, ampak otava, sénó, nekaj otrošeniga ovfa, al namozhenniga ovfa, al od všakiga ne veliku.

Bolshi je tudi, shivino s'delam pod z dvęma nepregnati.

f) *Al se noter v'trebuh, al shelodez v'sune?*

Odgovor: se le v'trebuh, inu ne v'shelođez notri vbode.

